

ELGESIO VALDYMO PLANO METODIKA

Pagal gautą elgesio funkciją (naudojantis elgesio funkcijos nustatymo metodika) sukurti vaiko alternatyvaus elgesio planą, siekiant iššūkius keliantį elgesį (konkretų elgesį kurį pasirinkote) pakeisti socialiai priimtiniu elgesiu – nauju įgūdžiu, kurio vaikas neturi. Sudarant šį planą svarbūs šie aspektai.

- **Koks bus alternatyvus elgesys** (juo vaikas turi gauti tą pačią funkciją kaip ir iššūkius keliančiu elgesiu, pvz. jei vaikas norėdamas žaisti su klasiokais [funkcija – dėmesio siekimas], stumdo vaikus, alternatyvus elgesys bus paprašyti prisijungti į žaidimą, o ne tik nestumdyti).
- **Koks bus stimulus prieš tikėtiną iššūkius keliantį elgesį** (kaip galite sumažinti tikimybę, kad atsiras stimulus, kuris sukels vaiko iššūkius keliantį elgesį);
- **Ką darysite po iššūkius keliančio elgesio pasireiškimo** (kaip reaguosite jei iššūkius keliantis elgesys pasireiškė, koks bus konkretus jūsų atsakas);
- **Kaip padažninsite alternatyvų elgesį** (kaip sukursite kuo dažnesnes galimybes mokyti alternatyvų elgesį, kaip jį sufleruosite – pvz. vizualiu priminiu);
- **Kaip pastiprinsite alternatyvų elgesį** (kaip turite pastiprinti alternatyvų elgesį, kad jis pasikartotų).

Elgesio valdymo plano lentelė

	IŠŠŪKIUS KELIANTIS ELGESYS	ALTERNATYVUS ELGESYS
STIMULAS (prieš elgesį)		
PASEKMĖ (po elgesio)		

Sudarius elgesio valdymo planą, svarbu, kad jo laikytųsi visa su vaiku dirbanti komanda ir visi reaguotų, sufleruotų vienodai (jei reikalinga į alternatyvaus elgesio mokymą įtraukite ne tik mokyklos specialistus, tačiau ir tėvus).

Elgesio valdymo plano pavyzdys nr. 1

Norėdamas žaisti kartu su grupės draugais Jonas prieina prie vaikų, griauna jų kaladėlių statinius, stumdo vaikus (berniukas yra neverbalus).

	IŠŠŪKIUS KELIANTIS ELGESYS <i>Griauna statinius, stumdo vaikus. (elgesio funkcija – dėmesio siekimas).</i>	ALTERNATYVUS ELGESYS <i>Jonas priėjęs prie grupės draugo pakviečia žaisti kartu.</i>
STIMULAS (prieš elgesį)	<i>Grupės vaikai skiria Jonui dėmesio, užkalbina jį, pakviečia žaisti.</i>	<i>Turėti vizualinę suflerį „noriu žaisti“ (galima pakabinti vaikui ant kaklo). Pamačius Jono iniciatyvą eiti prie vaikų - iš karto pamodeliuoti tinkamą prisijungimą į žaidimą (pamokome atkreipti vaiko dėmesį ir parodome vizualinę komunikaciją „noriu žaisti“).</i>
PASEKMĖ (po elgesio)	<i>Vaikai atstumia Joną nuo savęs, pasakydami „ne“.</i>	<i>Vaikai priima Joną žaisti iš karto kai jis paprašo. Skiriamas momentinis pastiprinimas už alternatyvų elgesį (net tada kai pradžioje alternatyvus elgesys yra sufleruojamas).</i>

Elgesio valdymo plano pavyzdys nr. 2

Veiklos metu gavusi sunkią/nesuprantamą užduotį Patricija tempia mokytojai už plaukų. Pagalbos prašyti negeba.

	IŠŠŪKIUS KELIANTIS ELGESYS <i>Tempimas už plaukų (elgesio funkcija – vengimas)</i>	ALTERNATYVUS ELGESYS <i>Komunikacija „padėk man“</i>
STIMULAS (prieš elgesį)	<i>Duoti Patricijai pasirinkti iš keletos alternatyvių užduočių. Galima pateikti užduotis mažesniais kiekiais.</i>	<i>Pamačius pirmuosius ženklus, kad mergaitė nesupranta užduoties, stojasi nuo kėdės norėdama griebti už plaukų, pasufleruoti „padėk man“. Ant stalo turėti vizualinį priminimą – kai sunku, galiu prašyti pagalbos.</i>
PASEKMĖ (po elgesio)	<i>Ramiu balsu pasakyti „ne“, sustabdyti griebimą. Gestu sufleruoti į vizualų komunikacijos priminimą.</i>	<i>Suteikti pagalbą. Pastiprinti žetonu už alternatyvų elgesį.</i>